

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A nagylétai kavarodás.

Több mint egy hete rágódnak már a szövetkezet ellenes ujságok a Hangya kötelékébe tartozó nagylétai fogyasztási és értékesítő szövetkezet dolgán. Egyik nagyváradai ujság írta meg először, hogy a nagylétai szatócsok: Schwartz Mór és társai panaszt tettek a hatóságnál a községi szövetkezeti bolt ellen, mert az velük szemben versenyen felül áll és így a nagylétai kereskedőket tönkremenés fenyegeti. A szövetkezeti boltnak ugyanis alig számításba vehető adója van, a helyiségiért szintén mit se fizet és így rendkívül olcsón árulhat és árul is bárkinek, holott csak szövetkezeti tagoknak volna szabad a boltban vásárolni. A bolt megrendszabályozását kérték. A főszoigabíró pártolólágot betérjesztette a panaszos kérelmet az alispáni hivatal elé, de intézkedés nem történt. Legutóbb aztán a belügyminiszterhez fordultak panasszal stb.

Igy szól a nagyváradai lapnak a közleménye, melyet legutóbb átvett a Magyar Kereskedők Lapja, sőt egyik napilap, a Pesti Napló is.

Olvasva e közleményt, valóban nem tudjuk elhatározni, hogy min bámuljunk inkább. Azon a szörnyű tájékoztatásán-e, amit a közlemény minden sora elárul, vagy azon az ovodás gyereket is

megszégyenítő naivságon, ami e közleményből kisugárzik.

Lássuk csak, mik is a nagylétai szövetkezet bünei:

1. A szövetkezet kevés adót fizet.
2. A szövetkezet a bolt helyiségiért kevés bért fizet.
3. A szövetkezet igen olcsón árul.
4. A szövetkezet mindenkinek árul.

Amint látni való a felsorolt vádak között nincs egyetlen egy sem, amit komolyan számba lehetne venni. De különben is, amit a nagylétai szatócsok állítanak a szövetkezetről, nagyrészt valótlanok. Valóban az, elsősorban is, hogy a szövetkezet kevés adót fizet. A nagylétai szatócsok között egyetlen egy sincs, aki oly nagy adóval volna megróva, mint éppen a fogyasztási szövetkezet. De természetesen is, hogy a szövetkezetnek mindig nagyobb az adója, mint a szatócsnak, hiszen a szövetkezet nem a saját bevallása alapján fizeti az adót, mint a kereskedő, hanem üzleti könyvei alapján és a pénzügyigazgatóságnál bemutatott mérleg alapján. A szövetkezet nem titkolhatja el az adóalapot, ezért nyilvános számadásra kötelezett vállalat. Adózás szempontjából tehát a fogyasztási szövetkezetek mindig igen nagy hátrányban vannak a kereskedők felett, mert hiszen a kereskedő, ha felvesz magára egy kissé kopottabb ruhát és elkezd sopánkodni az

adófizető bizottság előtt, több mint bizonyos, hogy leszállítják az adóját.

Ami pedig a fogyasztási adót illeti, azt már tudhatná mindenki, hogy a fogyasztási adószedési jog Nagylétán bérbe van adva, mindenki annyi fogyasztási adót fizet, amennyiben a bérlővel sikerül kiegyeznie. Ha tehát a szövetkezet szerencsés megegyezésre jutott a bérlővel, az az ő haszna. Megnyugtathatunk azonban mindenkit, hogy a fogyasztási szövetkezet nagyon jelentékenyen kiveszi a részét a fogyasztási adó terheknek a képviseléséből is.

Lássuk a második vádpontot. Józan észszel hogy lehet valakinek azt bűnül felróni, ha bolt helyiségiért sikerült olcsón kibérelni. Hiszen ezt a bűnt valamennyi nagylétai szatócs szívesen elkövetné. Sőt tovább megyek. E sorok írója bizony nagyon szeretné azt, ha őt azzal a bűnnel lehetne jogosan vádolni, hogy kevés házbért követelnek tőle.

A harmadik vádpont egyenesen nevetséges. Természetes dolog, hogy a szövetkezet olcsón árul, olcsóbban mint a szatócsok. Hiszen ahol fogyasztási szövetkezet van, ott mindenhol így áll a helyzet. Ezt a dolgot a kereskedők nagyon könnyen orvosolhatják. Áruljanak ők még olcsóbban, mint a szövetkezet, akkor aztán ő hozzájuk tódul a vevőközönség.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az enyvggyáros.

Percival Charles Montmorency-Fitzgibbons-Windermere báró, szemébe kapva monokliját s a klubhelyiség ablakán keresztül az utcára nézve, felkiáltott:

— Becsületesem.

Fortescue James William báró nem tudta miről van szó, felkelt helyéről s barátja mellé lépve, ő is az ablakhoz állt. Az első főúr lelkesülten folytatta:

— Rendkívülien, igazán nagyon hájos!

— Kicsoda?

Az utcán éppen megakadt a forgalom s Montmorency egy gyönyörű ifjú leányra mutatott. Az ő kocsija is ott vesztegelt a klubkapu előtt, megakadt forgalom mián.

— Csakugyan, szép teremtés — mondta Fortescue.

— Vajjon ki lehet?

— Hicks kisasszony.

— Hicks? Közönséges név.
 — Keresztneve pedig Barbara.
 — Cselédnév — szólt Montmorency.

— Az apja meg enyvggyáros.

— Piha!

— Bizony. Ismered a leányt?

— En nem, de lady Fitzmaurice ismeri.

Az apja nagyon gazdag.

— A ladynek ma fogadónapja van, ugye?

— Igen.

— Akkor Barbara is ott lesz?

— Azt hiszem.

Montmorency báró. — Majd elgondolkodva tette hozzá: — Gyönyörű szép és gazdag. Hm... Kedves barátom, én ezt a leányt nőül fogom venni!

Fortescue William báró meglepetten nézett fel:

— Igazán?

— Igazán.

Egy pillanatig szótlanul álltak szemközt, aztán William megint beszélni kezdett:

— Barátom, ezt a leányt én fogom elvenni.

— De hiszen lehetetlen, hogy ketten nőül vegyük!

— Megkérjük a kezét mind a ketten. Ő majd dönthet, hogy melyikünket választja.

— Oriási! — mondotta Percy báró.

— Ugy van — felelte William.

Néhány óra múlva azután mindkét báró gyönyörűséggel pislogott az amerikai leány felé kezére.

— Boldog vagyok, hogy megismerhettem — mondta Percival.

— Én is — tette hozzá William.

A leány elnevette magát.

— Igazán, miss Hicks, örömmel tölt el, hogy itt lehetek kegyeddel, — ismételte Montmorency — mert én nagyon érdeklődöm az amerikai leányok iránt.

— Igazán? — kérdezte udvariasan a leány.

— Nekem van egy bácsim, aki valamikor Amerikában volt — szólt William báró.

— Amerika bizonynyal ma is hálával gondol vissza e megtiszteltetésre — felelte miss Barbara.

— A bácsi azt mondta, hogy Amerika

Elek József és azt a helyiségek sürgős kiürítése miatt
 olcsón elárusítom.
 üzletének egész árukészletét megvettem Czillér Imre.

A negyedik pontot illetőleg azt mondják a nagylétai panaszos szatócsok, hogy a szövetkezet nem tagoknak is árul, holott alapszabályai ezt tiltják. Hát ez az állítás közönséges hazugság. Végig olvastuk a nagylétai fogyasztási szövetkezet alapszabályait s annak egyetlen egy pontja sem írja elő, hogy a szövetkezetnek csupán tagjai részére szabad portékát eladni. Különben is abszurdum volna az ilyen rendelkezés. A szövetkezetnek ugyanis trafikengedélye és szeszes italok elárúsítására szolgáló engedélye is van. Már pedig a törvény értelmében ilyen engedély birtokosának dohánygyármányokat és szeszes italt kötelessége mindenkinek kiszolgáltatni. Ha tehát az alapszabályokban rendelkezés volna, hogy csak tagoknak szabad árusítani, ez a rendelkezés ellentétbe jutna a törvénnyel. Épen azért a fogyasztási szövetkezetek, legalább azok, amelyek a Hangya kötelekbe tartoznak, ilyen rendelkezést nem is vesznek fel az alapszabályokba. Különben is éppen a Budapesten tartott nemzetközi szövetkezeti kongresszus mondta ki azt, hogy helyén való, ha a fogyasztási szövetkezetek nem tagoknak is árusítanak, mert ilyen módon a fogyasztási szövetkezet áldásaiban részesülhetnek a legszegényebbek is, akiknek egyébként nem volna módjukban szövetkezeti üzletrészt jegyezni és befizetni.

Láthatjuk ezekből, mivé zsuorodnak össze a szövetkezet elleni vádak. Azonban a szatócsok és a hasonló híreket közlő újságok naivitása és tájékozatlan-

sága még sem itt nyilatkozik meg. Utóvégre is egy kereskedőtől és magát magas színvonalának nevező újságtól méltán elvárhatná az ember az, hogy tudja, miszerint a fogyasztási szövetkezetek mint kereskedelmi vállalatok nem tartoznak a főszolgabíró fennhatósága alá. A fogyasztási szövetkezetek, mint kereskedelmi vállalatok a kereskedelmi törvény hatálya alá tartoznak, amelynek végrehajtói a kereskedelmi és váltótörvényszékek. Ezeknek van joguk ítéletet mondani arról, vajjon egy fogyasztási szövetkezet törvény és alapszabály ellenes működést folytat-e, vagy nem. Főszolgabíró vagy alispán fogyasztási szövetkezetet meg nem rendszabályozhat. Lám ezt a dolgot egyes-egyedül a belügyminiszter tudta, aki a nagylétai kereskedők beadványát az egyedül illetékes helyre, a törvényszékhez küldte meg. Ugylátszik tehát, hogy a kereskedelmi törvényt egyes-egyedül a belügyminiszter ösmeri.

Az elmondottak alapján azonban a szövetkezetek támogatói a kisemberek barátai a törvényszék döntését a legnagyobb nyugalommal várhatják s azt hisszük, hogy így várják a nagylétai fogyasztási szövetkezet tagjai.

Mi lesz a szakaszonként való tárgyalással? A képviselőház elnöki szobájában tanácskozás van az ellenzéki pártvezérekkel. A tanácskozás tárgya arról való, hogy mit csináljon az ellenzék, hogy a bank alapszabályait pontonként tárgyalhassa. Mert baj kerekedett *Eitner* Zsigmond azon indítványából, hogy a szerződést terjesszék a Ház elé. Ez az indit-

vány le lesz szavazva. Ha le lesz szavazva, úgy le leszavazottnak tekinthető Polónyinak hasonló tartalmu indítvány. *Eitner* elutazott. Távirattal hívják, hogy indítványát vonja vissza. De ha visszavonja is, akad munkapárti, aki magáénak fogadja.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 17.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 óra után az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök: Bemutatja Ugron Gábor és Mayländer Mihály özvegyeinek köszönő leveleit.

Következett a

bankjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Jaczkó Pál: Csodálkozását fejezi ki azon, hogy a tuloldalon nem kísérelték meg multkori érveréseit megcáfolni. Ugylátszik, hogy multkori beszédében tett kijelentései nem voltak semmitmondó frázisok és — ugymond — határozati javaslatomat is tulajdonképpen azért nyújtottam be, hogy alkalomam legyen válaszolni azokra az érvekre, amelyek álláspontomnak téves voltát akarták bizonyítani. A tuloldalnak ezen magatartása azt bizonyítja, hogy az ellenzék részéről felhangzott igazságokat, elismerik és csak az osztrák akarat akadályozza meg őket abban, hogy velünk egy uton haladjanak. Megokolja azután határozati javaslatát és azt elfogadásra ajánlja.

Justh Gyula: Kijelenti, hogy multkori beszédére választ nem kapott, a javaslatot nem fogadja el, ajánlja határozati javaslatának elfogadását és a zárszójogával nem óhajt élni.

Holló Lajos: Hangoztatja, hogy minden állam a nemzeti önállóságra és önálló beren-

gyönyörű hely, hogy ott emberi kulturának még nyoma sincsen.

— Oh — sóhajtott fel miss Barbara, aztán elhallgatott.

Majd Percy báró vette át a szót:

— Apám John Charles Montmorency-Fitzgibbons-Windermere, Dunwiddy bárója és már kilenc hasonló nevű báró leszámazottja.

— Az én apám pedig — mondta William báró — Henry James Fortescue, Devencourt bárója. Hasonnevű ös: tíz darab.

— Az én apám — kezdte a leány — Bill Hicks, Indian-City polgármestere s öse nincsen.

— Ah!

Kinos szünet állt be, s aztán Percival megtörte a csendet:

— Kisasszony, barátom Fortescue és én elhatároztuk, hogy őt megkérjük és nőül vesszük.

— Yes! — nevetett a leány. — Aztán mormogok leszünk. Pompás eszme!

— Pardon, — javította ki szavait William — kegyed majd egyikünknek lesz a felesége.

— Kár — mormogta Barbara. — Miért?

— Törvénybe ütköző cselekedet volna.

Percival pedig felállt helyéről s kimondta a nagy elhatározást:

— Abban állapotunk meg, hogy kegyed fog választani kettőnk között. Mondja, hamar, melyikünknek akar a felesége lenni?

A leány az ajkára harapott, hogy elfojtsa nevetését. Mikor kissé megnyugodott, szólt:

— Ez az ajánlat nagyon megtisztelő ugyan, de magam nem dönthetek ily fontos kérdésben. Sziveskedjenek a papához fordulni. Én őtől függök.

— Hogyan? — kérdezte a két báró csodálkozva. — Hiszen mi úgy tudtuk, hogy az amerikai leányok függetlenek és hogy megszöknek automobilon a szerelmükkel, ha kell!

— Ez nincs törvénybe iktatva — mondta a miss. — Szökni nem kötelességünk. Néha megtörténik, de az nem egészen szabály. Tehát kérem, ha akarnak, beszéljenek a papával.

— Igen — szólt Percival báró.

— Igen — toldotta meg William báró.

Másnap a két báró megjelent abban a szállóban, ahol Hicks papa lakott. Beküldték címeres, cifra névjegyüket s az enykirály hajlandó volt fogadni a két udvarlót.

Kopogtatásukra erős szabadle volt a válasz.

A két dalia magastermetű volt s rubá-

zatuk is csaknem egyenlő. Frakk, cylinder, sárga kamásli, lakkcipő. Jobb kezükben ezüstnyelű pálca volt, balszemükben monokli.

— Foglaljanak helyet — mondta Hicks ur.

A két látogató leült, de előbb cilinderét fordítva letette a padlóra, s végül megszólalt Percival:

— Uram, mi azaz az egyik kettőnk közül, nőül akarnék venni az ön leányát.

— Igen, az ön leánya gyönyörű, elragadó, bájos teremtés — lelkesedett William báró.

Hicks felállt helyéről és le s fel járkált a szobába.

Percival azt hitte, hogy a fényes ajánlat szédítette meg. Hogy csillapítsa, így folytatta:

— Kedves leánya küldött önhöz bennünket.

— Ugy van — hagyta helyben William báró.

— Barbara igen humoros nő — szólt a papa, s a két ifjú egymásra nézett, vajjon nem hibbant-e meg az esze az öregnek a váratlan szerencsétől? De Bill nyugodtan foglalt helyet és kijelentette:

— Önök kiváló és kifogástalan embereknek látszanak, a szónak — angol értelmében. Látom szavaikból, fellépésükből. De én ame-

MEGNYILT!

Az új Rosenzweig-féle mellfűzőgyár

Szalárdi-utca 9. szám, saját ház.

Elegáns fogadó teremmel, fényes próba szalonnal. Modern gépekkel felszerelt műteremmel. Hol a nagyrebecsült vevő közönség a következő előnyökben részesül: **Olcsóbb árak**, mert nincs az óriási boltbér, **szébb elegánsabb kivitel** és **előzékeny kiszolgálás**, mert az üzemet a tulajdonos nő személyesen vezeti.

dezkedésre törekszik; mert ez biztosítja egy nemzet jövőjét és gazdasági érdekeinek ez felel meg legjobban. Egyes osztályok és tömegek, államok, de egyes emberek is önálló intézmények megvalósítását kívánják és követelik, mert vagyonsodásunknak és jólétünknek biztosítékát az önállóság képezi. Rátér ezután a javaslatra és sorra utasítja vissza az előadó ama érveit, melyeket záróbeszédében felhozott. Foglalkozik a trónbeszéddel, amelyben meg volt a készíztetések felvétele, de a kormány ezt egyszerűen kikapcsolta, mert nem híve az ország jövő fejlődésének. A koalíciós kormány, melyet a jobboldal uton-utfélen vádakkal illet, de a mely tiszta választások után jött létre, követte az önálló jegybankot és a készíztetések felvételét.

Hogy milyen az osztrák politika és gondolkodás me emlit egy osztrák politikust, aki nagy magyar barát, de azt mondja, hogy a gazdasági téren való önállóságunknak, habár elismeri erre való jogosultságunkat, ellensége. Szünetet kér.

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után **Holló** Lajos folytatja javaslatának megindokolását.

Holló után **Ráth** Endre szólal fel, aki szintén indokolja javaslatát és azt elfogadásra ajánlja.

Az ülés 3 órakor ért véget.

A német császár római útja. A katolikus irányu *«Corriera d'Italia»* kijelentése szerint a német császárnak római utazásáról szóló állítólagos szándéka ügyében a Vatikán és Németország között semmiféle tárgyalások nem folytak. A pápai államtitkárságuk egy ilyen tervére vonatkozó előterjesztést Berlinből nem tettek és az államtitkárság úgy vélte, hogy Berlinben nem kell semmiféle prejudikáló nyilatkozatot megtételnie. A lap hoztatessa, hogy a pápai diplomácia abszolút hallgató a nemcsak Németország irányában követett. Az államtitkárság ugyanazt a ma-

rikai vagyok, s nálunk az a szokás, hogy mielőtt egy ur elvesz egy nőt, előbb bebizonyítja neki valamelyes módon odaadását, szerelmét.

— Ha akarja, meghalunk mind a ketten Barbara kisasszonyért.

— Ez lehet, hogy a temetkezési vállalatoknak tetemes hasznót hajtana, de az ügyet nem vinné előbbre. Inkább egy kis versenyre hívom fel önöket. A ki ebben győz, az nőül veheti leányomat.

— All right! — felelte a két báró.

— Kártyákat nyomatok, a melyekben hírül adják eljegyzésüket leányommal. A ki két hét leforgása után több választ tud felmutatni, annak adom a leányomat. Jó lesz?

Jó.

A két mágus kivette keztyűjét a cilindrből, a cilindert felemelte a földről, meghajolt és eltávozott. Mikor künn voltak, Bill ur hangosan felkacagott.

Négy nap múlva a két báró lady Grosvenor Portmannál volt vendégségben. A télikertnek egy sarkában állva, egy páma mögött, észrevették imádoztjukat, a mint egy magistermetű ifjával bizalmas beszélgetésbe van merülve. És az a szélesvállu fiatal ember a leány kezét fogta. Még a beszélgetésüket is hallhaták, ha odafülettek.

— Egyszerű pénzhajhászok — mondta miss Barbara. — Képzeld, a papa nyomtatott kártyákat küldetett velük a barátaiknak. En az ötletet egy kissé — hogy is mondjam — durvának találom, de papa azt felelte ellenvetésemre, hogy megérdemlik. Sajnálom őket, de hát most már úgy is késő...

gatarást tanusította az összes hatalmakkal szemben, a melyekkel a Vatikán érintkezésben áll. A *«Corriera d'Italia»* újból hangsúlyozza, hogy az a hír, amely szerint a Vatikán diplomáciai körjegyzéket bocsátott ki, hogy az államfőknek 1911-ben Rómában való látogatását megakadályozza, teljesen fantasztikusnak mondható. A pápának ily elhatározásáról csakis egyes lapok adnak hírt, amelynek közlései teljesen valótlanak.

Árkád-sor a Körözs mellett.

A főmérnök terve.

A régiiek nem sokat törődtek azza, hogy a Körözs két partja szabadon maradjon, hanem egyszerűen beépítették a partokat. Most azután nagy gondot okoz, hogy miként szabadítsa fel a Körözs két partját a város.

Tervbe van véve, hogy a Körözs jobb partján, a Kishidtól Fűzes-utcaig, továbbá a balparton Körözs utca elejétől a Nemzeti hidig kisajátítás után létesít Körözs-korzót a város.

Arról azonban lemondtak, hogy Kossuth-utcával párhuzamosan, a Szt. László hidtól a Garasos-hidig megnyithassák a Körözs partját; részint azért, mert nagyértékű házakkal be van ez a partmenti vonal építve, de meg azért is, hogy ezen házak egy részének telke keskeny s ha mérhetlen áldozatokkal egy utat nyitnának ott, nem maradna elég terület házhelynek.

Köszeghy József városi főmérnök most eredeti módon akarja a kérdést megoldani.

A Kishidtól a Garasos-hidig, az épületek földszintjén s a partfal koronájánál, árkád-sort tervez megfelelő oszlopsorral, amely az épület emeleti részét tartaná; vagyis úgy akarna itt egy gya-

logjáró utat nyitni, amint az a Káptalan-soron, a kanonoki lakásoknál van.

Az árkád-sort öt méterre tervezi a főmérnök. A Körözs felé nyitott lenne a folyosó s az oszlopsort igen csinosan lehetne kiképezni.

A háztulajdonosok igaz, hogy elveszitenének telkükből egy öt méter széles sávot, de utca vonalat nyernének, ahol üzleteket nyithatnának, ami által jövedelmük növekednék, s az ingatlan értéke pedig emelkednék.

Természetesen ez az új árkád-sor nem létesülne egyszerre, hanem majd csak idővel, ha a mostani házakat újra építenék; mert jelenleg nagy értéket képviselő épületek, pl. az Andrányi-ház szintén ebbe a vonalba esnek s nincs kilátás, hogy egyhamar azt átépítenék, mivel mint raktárra s így az üzlet kiegészítésére van szükségük.

Ezzel számol is a főmérnök s tervezetét úgy tekinti, mint előkészítést a jövőnek, mikor azt javasolja, hogy elvben fogadják el az árkád-sor létesítésének tervét s mondja ki a közgyűlés, hogy az új házak építésénél kötelezőleg előírja, miszerint azok már az árkád-sor tervének megfelelőleg építenek. Esetleg ezt szabályrendeletben is moadják ki.

A főmérnök terve, szép lenne, s különösen este remek látvány lenne a kivilágított árkád-sor a Körözs mellett.

*Legelegánsabb
estélyi czipők
és urak részére
báli divatcikkék
legkedvezőbben*

REICHARD - áruháza

:: czégnél kaphatók. ::

SPITZER BÉLA

női és gyermek divat-háza

A legszebb

menyasszonyi kelengyék, far-

sangi toilettek készülnek

Spitzer

szalonjában

Rákóci-ut 3. sz.

A mis nevetett s a fiatal ember is hahótára fakadt.

— Azt hiszem, ezek rólunk csevegnek — sugta Percival báró barátjának.

— Azt hiszed? — kérdezte William báró.

— Elküldted az eljegyzési kártyákat?

— Igen. Te is?

— Igen. Hétszáz darabot. Es mindegyiket eimeres borítékba helyeztem.

— En is.

— Elolvastad a kártyák szövegét?

— Nem. Hát te!

— En sem. De egy még itt van a zsebemben. Jöjj át a dohányzóba, ott elolvashatjuk.

Felálltak helyükről és kimentek. Percival elővette zsebéből az utolsó eljegyzési kártyát. A merített papirosból való kártyán apró, litografált írással ez a szöveg állott:

»Mint jóakaró barátja kötelességemnek ismerem szives figyelmét felhívni arra a tényre, hogy a Hicks-féle enyvnél (gyártelep: Indian-City, Indian-állam) jobb enyv nincs. Ezt gentleman-szavammal bizonyítom.«

Percival báró rábámult William báróra és nézték, nézték egymást elbámulva.

— Nagy ég! — kiáltotta Percival báró.

— Nagy ég! — visszhangosta William báró. Aztán elhallgattak.

— Gyalázatos nép ez az amerikai — mondta később Percival báró. — Kultura nélküli, civilizálatlan, hivány nép.

— Szemét. Barbár népség — tette hozzá William báró s nyomaték okáért még a fejével is bólintott hozzá. Forter Emerson Browne.

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a tisztelt vevőközönséget értesíteni, hogy a Szent László-tér :: Kishidőnél 9 éve vezetett ::

vászon és fehérnemű üzletemet

folyó évi február 1-től a tuságos házbéremelés miatt a Bémer-téri gyógyszerár mellé, a volt Hegedűs János-féle üzlet-helyiségbe **helyeztem át.**

Midőn a tisztelt vevőközönség eddigi szives pártfogásáért hálás köszönetemet fejezem ki, kérem ugyanazt a jövőben is, — részéről ezután is szigorú elvem marad a pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. Kiváló tisztelettel

Strohmayr Pál

Nagyvárad, Bémer-tér.

UJDONSÁGOK.

* **A pápa jobban van.** *Petaccy* kezelőorvos konstatálta, hogy a pápa lástalan és állapota javult. A Szentatya fel is kelt ágyából, hugát fogadta, de az orvos tanácsára más audienciáktól tartózkodott, sőt a jövő hétre kitűzött általános kihallgatásokat sem fogja megtartani. — Mint jelen ik, Rampolla bíboros egészsége megrendült. A főpap influenzába van és állapota aggasztó.

* **A város vámbevételé 1910-ben.** A városi számvevői hivatal előterjesztést tett a városi tanácsnak Nagy-Várad város 1910. évi vámbevételéről. Ezerint az elmúlt év folyamán befolyt: Kővezetvémből 113,840 K 6 fillér, vásárvámból 57,895 K 40 fillér, helypénzből 81,629 K 48 fillér, összesen tehát 253,364 K 94 fillér. Kapcsolatosan előterjesztést tesz a főszámvevő a vámszemélyzet jutálékára vonatkozólag. A szabályzat szerint ugyanis az évi 160,000 koronán felüli bevétel 8 százaléka kiosztandó jutalék címen a vámszemélyzetnek. A 253,364 K 94 fillérből tehát 93,364 K 94 fillér után a 8 százaléka, vagyis 7,469 K 19 fillér illeti meg a vámszemélyzetet. A főszámvevő betérjeszti a kimutatást arra nézve is, hogy egyéneknél ki mennyi jutalékot kap a vámbevételéből.

* **Mérnökök felolvasó ülése.** A Magyar Mérnök és Építész Egylet nagyváradai osztálya ma, február 18-án délután 6 órakor a városháza nagytermében felolvasó ülést tart, amelyen dr. *Rosinger* Artur vegyész mérnök tart előadást a chemiáról és a chemiai nagyiparról. Az előadást vetített képekkel kíséri az előadó.

* **Lesz már adókvető Nagylétán.** Megirtuk, hogy Nagylétán a legmagasabb díjazás mellett sem kap a község adókvetőt s így az adóügyek el vannak hanyagolva. A lapok híradásai alapján az ország különböző részeiből naponként érkeznek az alispánhoz ajánlatok, melyekben felajánlják szolgálataikat a legkülönbözőbb foglalkozású egyének. A jelentkezők között természetesen van egy-két komoly és megszívlelendő ajánlat is. A tegnapi nap folyamán egy *Dömötör* Károly nevű nyugalmazott jegyző jelentkezett. Dömötör egész életrajzát elmondja az alispánnak, végre 40 korona előleget kér, hogy Nagylétára utazzék. Hogy kap-e 40 koronát, az a jövő titka.

* **A város általános csatornázása.** Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága a múlt év szeptember havában határozott az általános csatornázási munkálatokra beérkezett ajánlatok felett s a derítőmedence építését a budapesti *Rella N.* cégnek, a derítő-medence gépberendezését a budapesti szivattyú és gépgyár r.-t.-nak, az öntöző-telep földmunkálatait és zsilipeit *Lochmayer* Mártonnak, az egész csatornahálózat és a Körös alatti vízbujtató építését a nagyvárad általános csatornázási vállalatnak, a vasmunkákat pedig *Tátray* vasöntőde cégnek adták ki. A belügyminiszter most lektüldte a közigyelés határozatát, részben jóváhagyva. A hiányzó összegre felveendő kölcsönt jóváhagyja, valamint azt, hogy néhány utcát felebbezésre való tekintet nélkül sürgősen építsen ki a társaság. A szennyvízderítő gépek berendezésére elfogadott ajánlatok jóváhagyását azonban függőben hagyja, mert az ajánlat nincs részletesen s így a szerződésben a város érdekei nem védhetők meg. Ilyen kifogást emel a kotrógépekre tett ajánlatra is. A két céget fel kell szólítani, hogy a gépberendezésre részletes kimutatást és műszaki rajzokat adjon be. Ki kell mutatni a motorokra és kotrógépekre, hogy hány lóerősek, s mennyi villamos áramot fogyasztanak. A csatornák belső kidolgozására nézve a finom simítást kell

kikötni. Egyebekben, a felebbezések elutasításával, a közigyelés határozatát jóváhagyja a miniszter.

* **Az adófelelősségi bizottság elnökei.** A m. kir. belügyminiszter a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóság székhelyén az 1911. és 1912. évekre terjedő két évi időtartamra alakítandó adófelelősségi bizottság elnökévé id. *Markovits* Károly földbirtokost, elnök-helyettesé pedig dr. *Sarkadi* Lajos kereskedelmi és iparkamarai titkárt nevezte ki.

* **A siketnémák védelme.** Folyó hó 19-én délután a Körös-utca 1. számú házban gyűlés lesz, melynek célja az egybehívók igen magas és fenkölt intenciója szerint az elhagyott siketnémák védelme. A meghívókat már szétküldték és minden bizonnyal a legodaadóbb lelkesedést fogják kiváltani Nagyvárad humánus közönségétől. A rendőrhatalóságot *Kemény* Ignác r. alkapitány fogja képviselni.

* **Országos tüdővészellenes szövetség.** A belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a tuberkulózis ellen folyó védekezés terén működő egyesületeknek egy országos tüdővészellenes szövetség kötelékében való egyesítése céljából március hó 11-én délelőtt 11 órakor az ő elnöke alatt a belügyminiszterium épületében értekezlet lesz. A miniszter az értekezletre *Rimler* Károly polgármestert is meghívta.

* **A sorozások előkészítése.** A honvédelmi miniszter tegnap rendeletet küldött a vármegyéhez a sorozások előkészítéséről tárgyában. A rendeletben a miniszter azt mondja, hogy előreláthatólag a folyó évi ujoacok létszámát márciusban fogja megszavazni a Ház s így semmi akadály sincs annak, hogy a sorozások előmunkálatait meg ne kezdjék. A miniszter rendelete szerint a sorozásokat ápril 1-től május 31-ig kell foganatosítani. A sorozások tartama alatt a rendelet szerint tekintettel kell lenni az egyházi és nemzeti (ápril 11) ünnepekre.

* **Adomány a nyomorék gyermekek otthonára.** A Magyar Bank a nyomorék gyermekek nagyváradai otthona céljaira 100 koronát juttatott a polgármesterhez.

* **Dupla telefonvonal Nagyvárad és Budapest között.** A nagyváradai és biharmegyei telefon előfizetőknek állandó panasza volt eddig, hogy Budapesttel csak órák múltán tudtak beszélni. Ugyan így volt akkor a városokkal is, melyek Budapestre keresztül nyertek összeköttetést. A napirenden lévő panaszokat az igazgatóság nagy áldozatok árán megszüntette. Tegnap már nagy meglepetéssel konstatálták az előfizetők, hogy a Budapestről kért számokat hihetetlen gyorsasággal kapták. Ennek a gyors összeköttetésnek az az oka, hogy Budapest és Nagyvárad között az eddigi egy telefon huzal helyett kettő tejesíti a szolgálatot, így valószínűleg a sok panasz meg fog szűnni. A vonalnál csupán az az egy baj van, hogy ugylátszik, miszerint Budapesten az új vonal kezelésére valami kezdő nőt ültettek, aki még nem elég ügyes a vonal kezelésében.

* **Rabló huszár.** A biharmegyei közkházban ápolják súlyos természetű fejsébél *Kecskés* Tótyer pocsjai napszámost, akit állítása szerint egy ismeretlen huszár rabolt ki s e közben karddal fejbe verte. *Kecskés* 15-ére virradó éjjelen jött be Mezőtelegről Nagyváradra és Bem-utcán lakó rokonát akarta meglátogatni. Körös-utcarra érve, nem tudta magát tájékoztatni s felkért egy huszárt, hogy magyarázza meg, merre van a Bem-utca. A huszár

vállalkozott reá, hogy *Kecskést* elkíséri és megmutatja, hol van a keresett utca. Utközben kérte *Kecskést* a huszár, hogy fizessen neki egy gulyást, mert ebéd óta nem evett és *Kecskés* egy sarkon levő vendéglőben a huszárt meg is vendégelte. A vendéglőből kimenve, a huszár a város vége felé vezette *Kecskést* s amidőn egy szűk utcába értek, a huszár megfogta *Kecskést* s követelte, hogy pénzt adja át. *Kecskés* rimánkodott a huszárnak, ne vegye el pénzt, de ez kardot rántott s azzal *Kecskést* kétszer fejbe sújtotta. *Kecskés* a vágás után leroskadott s pénzt átadta a huszárnak. Majd pedig magához térve, visszafelé kezdett futni. A huszár utána iramodott s kardjával végig vágott hátán, de tovább nem üldözte *Kecskést*, aki aztán bevászorgott a biharmegyei közkházba, ahol ápolás alá vették. A rendőrség a nyomozás megindítása céljából a katonai hatóságokat értesítette.

* **Védekezés a kolera ellen.** A kolera veszedelem terjedésének megakadályozása végett a vármegyében mindenütt elrendelték a közegészségügyi bizottságok megalakítását. A főszolgabírók a védekezés munkálatairól tegnap terjesztették be jelentéseiket az alispánhoz. A jelentések szerint a vármegyékben a védekezési munkálatokat mindenütt végrehajtották. Sok helyen a lakosságot büntetéssel kellett kényszeríteni a védelmi munkálatok végrehajtására. A közegészségügyi bizottságok a járási és körorvosi székhelyeken mindenütt megalakultak.

* **Vörhony Urszádon.** Urszádon a vörhony oly vehemenciával lépett fel, hogy rövid pár nap alatt 37 megbetegülés fordult elő. A főszolgabíró a kellő intézkedéseket foganatosította.

* **A farkasok a falvakban.** A magyarcsékei és belényesi járásban a szokatlan erős tél következtében a farkasok túlságosan elszaporodtak. A veszedelmes ragadozók nem egyenként vagy párosával járnak, hanem mint Oroszországban, falkákba verődve rémitik a lakosságot. Az erdők mindenütt farkas üvöltéstől zúgnak és a hó mindenütt farkas nyomokat mutat. A farkasok nem ritkán a falvak közelébe lépköznek és amit tudnak elragadnak. Az erdők közelében levő falvakba meg naponként bejárnak a farkasok. A napokban a farkasok pusztítására nagy vadászat lesz.

* **Révai Nagy Lexikon** 18 kötet á 16 korona, Franklin Kézi Lexikona 3 kötet 54 korona havi részletfizetésre is. Megrendelhető *Benkő* Artur könyvkereskedésében. *Modern Antiquarium*, Nagyvárad, Rákóczi-ut 10. Telefon 870.

Mielőtt

az őszi és téli ruhaszükségeiteket beszereznék, ne mulasszák el

FRIEDLÄNDER
angol uri szabó cég

előnyös áraitól és eredeti angol szöveteinek kitünő minőségéről és elegáns szabásáról meggyőződni.

Nagyvárad, Szt. János utca.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáért

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és

:: Bémer-tér, Fő-utca sarok. ::

x **Színházban.** (Előadás előtt 3 perccel Zs. művészöltözésében) Zs. művész: Nos rendben vagyok . . . mindjárt jön a jelenésem; . . . Jesszusom, hol az új briliáns collierem, . . . otthon felejtettem, — pedig avval akartam pukkasztani az Erzsit . . . még azt fogja hinni . . . (Ajtó nyílik) Messenger-Boy: Csókolom kezét, elhoztam az új briliáns colliert . . . Zs. művész: Az angyalok hoztak fiam . . . Messenger-Boy: Nem kérem, kerékpáron jöttem.

* **Találtak** egy bérkocsiban egy női pénztárcát némi összeggel. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség I. e. 7. sz. szobájában.

Korcsolya

különlegességek

:: kizárólag ::

Tarsoly és Risztónál

Rákóczi-ut.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem s vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek. Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

Ifj. Kohn Sámuel-
féle üzlet teljes előrusítása

FLEGMAN

míg a készlet tart

naponta d. e. 9 — 1-ig, d. u. 2 — 7-ig.

x **Telefonnál.** X. ügyvéd: Halló? kérem a 693-at.

Központ: A Messenger Boy-t?

X. ügyvéd: Igen.

Messenger Boy: Halló itt a 693. Messenger-Boy gyorsküldőnc vállalat.

X. ügyvéd: Itt X. ügyvéd beszél; kérek gyorsan egy kerékpáros Boyt Rákóczi-ut 2. alatti irodámba küldeni, ahonnan hozza fel nekem — a törvényszéki palota első emelet 61. számú szobába az otthon felejtett 693-as számú akta csomót.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

x **Tisztelt olvasóinknak** szolgálatot vélnék tenni, ha az országban mindenütt híresnek ismert Küküllőmenti Első Szőlőoltványtelep re — tulajdonos Caspari Frigyes, Medgyes, Nagyküküllő-megye — hívjuk fel figyelmét, mely azokat is jól és lelkiismeretesen szolgálja ki, akik a szőlőfajok ismeretében semmi tapasztalattal nem bírnak s a cég jó hírneve szavatol arról, hogy általa mindenki teljes megelégedésére lesz kiszolgálva.

Egy Ady-idézet.

Kis igényű és olcsó dolgokat tartjuk hirlap polémiaikat folytatni. Most mégis másképp cselekszünk. Ora ennek az, hogy a szóban forgó ügy nem személyes természetű, hanem mindenkinek az érdeklődésére számot tarthat.

Arról van szó, hogy a »Nagyváradai Napló« tegnapi számában zokora vette a »Tiszántal«-tól, mert egy farsangi tudósításában Ady-idézetet használt.

Hát töredelmesen bevalljuk kérem szépen, bizony nagy hibát követtünk el. Megsértettük a »Nagyváradai Napló« Ady-monopoliumát. Tudnia kell ugyanis mindenkinek, hogy Nagyváradon Adyt idézni, dicsérni és szeretni a »Nagyváradai Napló«-nak a kizárólagos joga és kötelessége.

De hogy is áll hát az az Ady-ügy? Senki sem tagadja, hogy Ady Endre kiváló költői tehetség, de ez a tehetség még forr és nem tisztult meg. Sablonos eset, az irodalomban lépten-nyomon akadunk ilyen ifjú titánokra, akiknek azonban jó dolgait, szép verseit nem vetjük meg amazokért. Hiszen ha ilyen következetesek lennének, akkor az iskolai olvasókönyvekben nem foglalhatna helyet egyetlen Petőfi vers sem, mert hiszen Petőfi Sándor irt olyan dolgokat is, melyeket korántsem irtánk alá.

Téved tehát ebben is a »Napló« cikkének aláírója. Es még jobban téved akkor, mikor azt hiszi, hogy a »Keszdenek már a nyakukba venni« mottó ránk illik. Azokra a »dalos — senkik-re illik ez, »akiket megölték a példák« és akiket így énekel meg mesterük Ady Endre:

Vig tüdejük hallom, hogy mély, tág,
Vert uton ügyesen loholnak,
Mi volt tegnap és mi lesz holnap,
Nyugodtan bízzák ők másra.

Oh életem szent indulása, (?)
Magam is bus szemet veresztek:
Oh bár maradtam volna veszteg,
Mint kölyköket bátorítsak.

Mert általam él és van itt csak
E gyűlevész had. Az én vérem,
Mely pirosan csillog az éjben,
Uszítja, vezeti őket.

Főntől nézem a törtetőket,
Kik fölzendültek váram alján
S vitáznak váram viadalmán.
Mea culpa, mea culpa.

Ime, a vezér így ir seregéről, Ennyit azért a kis mottóért.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Tatárjárás.

Vasárnap: délután Halhatatlan lump, este Hercegisasszony.

Tatárjárás. Ma este Bakonyi híres népszerű operettjét, a Tatárjárást játsszák a színházban. Ez a vonzó muzsikájú romantikus mesejű szép operett a legutóbbi magyar operett termés legsikerültebb darabjai közül való, amellyel a közönség még ma sem telt be. A közönség körében még mindig nagy az érdeklődés a Tatárjárás iránt s több oldalról kérték az igazgatót, hogy tűzze műsorra a darabot. Ma, tekintettel a jogászbáira este 7 órakor kezdődik a népszerű darab előadása.

Halhatatlan lump Eysler OJón és Dörmaun Félixnek operettjét adják vasárnap délután félhelyárakkal a Szigligeti-színházban. A kitűnő előadásban bemutatott darabot most az igazgató félhelyárakkal a vasárnap délutáni közönségnek is bemutatja.

Hercegisasszony. Lehár Ferenc muzsikája ma a legdivatosabb operett muzsika és a Lehár bő operett termésében az egyik legszebb, legfinomabb operett éppen a Hercegisasszony. A nagyváradai közönség szeretettel fogadta ezt a finom senjű látványos operettet s még minden előadásán zsutolt ház tapolt a szebbnél-szebb zenészeknek. A darab nagyváradai sikeréhez kétségen kívül hozzájárult dekorációk és a kosztümök pazarsága. A pompás operettet holnap, vasárnap este hatodszor játsszák a Szigligeti-színházban s ha így fokozódik az érdeklődés a darab iránt, a Hercegisasszony is hamarosan megéri a huszonötödik előadást.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 18. Jogászbál a Vigadóban.

Febr. 18. A magyarországi munkások rokkant-és nyugdíjgyulete nagyváradai fiókjának mulatsága Benárd Albert vendéglőjében.

Február 25. A Tiszai Kaszinó vivó-estélye a Kereskedelmi Csarnokban.

A velencei polgári kör mulatsága. Ma szombaton rendezik a velencei polgári kör szokásos évi mulatságát, mely a farsang egyik legsikerültebb mulatságának ígérkezik. A táncmulatságot tombola és kabaré előadás előzi meg, melyben Löwenstein Zsigmond a népszerű városatyá érdekes felolvasásával és Rado Sándor a Bonbonnier közkedvelt komikusa legujabb kupléival vesz részt. A tombolában igen értékes ajándék tárgyak lesznek kisorsolva. A mulatság sikere érdekében dr. Tóth Ferenc, dr. Barna Armin, Kovács József és Fényes Sándorral az élén 100 tagú rendező bizottság buzgólkodik. A kik meghívót tévedésből nem kaptak és arra reflektálnak jelentésük azt be a kör helyiségében működő báli irodában vagy a rendező bizottság valamelyik tagjánál.

A jogászbál. A nagyváradai jogásztársaság bálja, amely oly tényesnek, oly pompásnak ígérkezik, hogy Nagyvárad bál krónikájában alig lehet majd párját találni, ma február 18-án lesz. A jogásztársaság minden lehetőt elkövetett a bál sikere érdekében. Nagyvárad társadalmi előkelőségei már szinte kivétel nélkül biztosították a megjelenésüket.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A brüsszeli vonósnégyes Nagyváradon. A nagyváradai zenepártolók ötödik koncert-estéjére program szerint, a brüsszeli vonós kvartett jön le hozzánk. A világhírű kvartett ma már sokkal ismerősebb az intelligens és érdeklődő publikum előtt, hogy külön méltatásra, vagy dicsőre lenne szüksége. A zenepártolókat mindenesetre inkább illeti dicsőre és elismerés, hogy a jeles társaságot sikerült egy estére megnyernie Nagyvárad színpadára. A brüsszeli vonósnégyes hangversenye március másodikán lesz.

Igazságszolgáltatás.

§ **A vámpanama epilógusa.** A már szinte elfelejtett vámpanama ügyről vetette fel tegnap a leplet egy rágalmozási pör. A szereplők **Komlóssy József** városi tanácsos és **Beczkay Arthur** volt vámfelügyelő. Ismeretes, hogy **Beczkay Arthur** elmozdították állásából és a bíróság is bűnösnek mondta ki. A volt vámfelügyelő azonban nem akart sehogyse belenyugodni az ítéletbe és dr. **Fráter Pál** ügyvéd útján újra ítéletet indított. Indokul olyan dolgokat hozott fel a bíróság előtt, melyeket **Komlóssy József** magára nézve sértőnek talált és ezért rágalmozási pört indított. A rágalmozási pör tárgyalása tegnap volt a törvényszéken, dr. **Móré Pál** elnökléte alatt. A vádlott azzal védekezett, hogy nem adott megbízást ügyvédjének. Később azonban mégis bevallotta, hogy adott. A pör nagyon szövevényes, úgy, hogy dr. **Móré Pál** elnök a tárgyalást mára halasztotta. Ítélet ma lesz. A védelmet dr. **Biró Balázs** kolozsvári ügyvéd látja el.

TÁVIRATOK.

A bomba-ügy.

Budapest, február 17.

(Saját tud.) A Kossuth-párt élénken foglalkozik azzal, hogy **Tóth János** indítványát előterjessék. A titkos akták már a lapokban megjelentek s így azokat a Ház is tárgyalhatja. Másképpen állana az ügy, ha **Lukács** a február 9-én mondott beszédét visszavonná, de így követelik a teljes elégtét eladást.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, febr. 17.

A magyar delegáció ma d. u. 5 óra-kor ülést tartott, melyen **Zichy Ágoston** elnökölt. Elsőnek **Eszterházy Pál** szólalt fel és a külügyminisztert hibáztatja, hogy 909-ben beleavatkozott a magyar válságba, mely a koalíció felbomlását eredményezte. **Batthyány Tivadar** nem a külügyminisztert, hanem az önálló bank

ügyét tartja a koalíció felbomlása okának. **Bakonyi Samu** felszólalása után **Héderváry** válaszol a felszólalásokra s a delegáció a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadja.

Felmentett vivómester.

Budapest, február 17.

(Saját tud.) **Zsolnay Viktor** vivómester, a katonatisztekhez a múlt évben levelet intézett, melyben többek között azt írta, hogy vessző való az oldalukra és nem kard, amiért nem akarták az ő provokálását elfogadni. A vivómester ellen erre feljelentést tettek. A budapesti esküdtbiróság tegnap foglalkozott az ügygel és **Zsolnayt** felmentette.

Agyonszurt földbirtokos.

Kecskemét, február 17.

Másfél évvel ezelőtt egy csendőr agyonlövése után eltűnt innen **Kocsis Péter** birtokos. Ma azt jelentették Szabadszállásról a csendőrségnek, hogy **Kocsis** ott revolverből a ház népére lövöldöz. A helyszínre egy csendőrőrmester ment ki, akinek **Kovács** nem adta meg magát. Az ellenszegülő birtokos a csendőrt leakarta szurni, mire az őrmester szolgálati fegyverével keresztüliszurta. A vizsgálat megindult.

Szengáz mérgezés.

Ujvidék, febr. 17.

Petrovics Hajnalka német leány lakása 3 nap óta volt bezárva. Mikor a rendőrség behatolt, a lakásban a leánynak és **Vezér István** munkásnak feloszlásnak indult hulláját találta meg. A halált szengázmérgezés okozta.

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: **Hjalmai Knuth**.

Fordította: **Vörös József.** 26

Csákójához emelte a kezét, mikor elmentem. A kapuhoz érve észrevettem, hogy elvesztettem a kapukulcsot.

— Természetes! — mondom keserűen — miért ne veszíteném el a kapukulcsot?

Az eső újból megeredt és bőrig áztam. A városbáz előtt kitűnő gondolatom támadt, fel akartam szólítani a rendőrséget, hogy nyitassa ki a kapumat. Megszólítottam egy rendőrt, hogy jöjjön velem s nyissa ki a kaput.

— Ha tudnám! — mondta. — Nem volt nála kapukulcs, az álkulcsokat pedig a detektiv-osztályban őrizték.

Mitévő legyek?

Hogy menjek valamelyik szállodába...

Oda nem mehetek, mert elfogyott a pénzem. Hogy sokáig mulattunk... kávéház... tudja már!...

— Menjen be az őrparancsnokhoz s jelentse, hogy hajléktalan — mondta.

Hajléktalan? Kitűnő! Az ördögbe is, ez nagyszerű gondolat. Megköszönöm a rendőr szívességét és kitűnő ötletét. Hogy ugy-e, csak oda kell menni és egyszerűen azt kell mondani, hogy hajléktalan vagyok?

||

— Az!

— Mi a neve? — kérdi az őrparancsnok.

— Tange-Tange András.

Nem is tudom, hogy miért hazudtam. Gondolataim ide oda röpködtek s sűrűbben támadtak, mint ahogy szükséges lett volna; ez a név is úgy villant meg a fejemben s minden megfontolás nélkül szaladt ki a számon. Hazudtam, pedig nem volt rá szükség.

— Foglalkozása?

Na most! Hm! Foglalkozás? Hát mivel is foglalkoztam én? Először bádigos akartam lenni, de nem mertem; a nevem nagyon is cifra volt ahhoz, hogy bádigos legyek; aztán meg szemüvegem is van. Csak bátorság, gondoltam, előreleptem és ünnepélyesen szóltam: — Ujságíró.

Az őrparancsnok összerándul, én meg úgy érzem magam e pillanatban, mint egy hajléktalan államtitkár. Kissé sokáig gondolkodom a foglalkozásomról, de azért az őrparancsnok nem gyanakodott.

— Melyik lapnál, Tange ur?

— Reggeli Ujság — feleltem. — Egy kicsit mulattunk... a kávéház...

— O kérem, arról szó se essék! — szakított félbe s mosolyogva mondta: — Ha az ifjuság mulat... természetesen... — Aztán a mellettem álló rendőrhöz fordulva így szólt: Vezesse ezt az urat az »extra« helyiségekbe. Jó éjszakát.

Üdvözlésen köszönt és meghajolt.

Egyszerre kialszik a lámpa, egyszerre, hirtelen, anélkül, hogy először fogyott, apadt volna a lángja. Mély sötétség borul rám s nem látok semmit, sem a kezemet, sem a fehér falakat. Le kell teküdnöm, nincs más mód! Levétközöm.

Nem voltam álmos, nem tudtam elaludni. Egy darabig a sötétbe bámultam, ebbe a feketelen, érthetetlen sötétségbe. Nagyon sötét volt, szinte rámeheztedt. Lecsuktam szememet, dudolni kezdtem, nyugtalanul hánykolódtam fekvőhelyemen, hiába volt minden. A sötétség beleragadt a gondolataimba s nem hagyott pihenni; ha beleolvadhattam volna, egyesülhettem volna ezzel a feketeséggel? Feltűntem az ágyban s szétütöttem magam körül. Az éhség vidám őrjöngése vesz rajtam erőt; üresnek érzem magam, nem fáj semmi és zabolátlanul száguldoznak gondolataim. Fekszem az ágyon és kacagok, de egy szót sem szólok.

Gondolataim egyre jobban összekuszálódtak. Kiugrottam az ágyból s a vízvezetékot kerestem. Fejem égett és ösztönszerűen is megkivántam a vizet. Ittam s aztán újra lefeküdtem és el akartam aludni.

(Folyt köv.)

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Erdős és Grünfeld céghez

Bémer-tér Poynár-palota

Naponta érkeznek különleges ségek tavaszi újdonságokban: Valódi perzsa és smyrna szőnyegek alkalmi vételárban szereshető be.

KÖZGAZDASÁG.

A Bihoreana közgyűlése.

A nagyváradi pénzügyintézetek között tekintélyes helyet foglal el a *Bihoreana* takarékpénztár, amely évről-évre nagyobb eredményt mutat fel nemcsak a nyereségnél, de az üzlet minden ágában.

A kiváló pénzügyintézet most tartotta évi közgyűlését, *Zigre* Miklós elnöklelte alatt, amelyen a részvényesek nagy számmal voltak jelen.

A gyűlés megnyitása után dr. *Papp* Coriolán vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság jelentését, amelyből közöljük a következőket:

Letűnt ismét egy év intézetünk életében, elérkezett megint az ideje, hogy a kereskedelmi törvényben és alapszabályainkban előírt kötelezettségünkhöz képest bemutassuk a 12-ik üzletév zárszámadásait, melyeknek adataiból megmértőztatnak győződni, hogy majdnem minden üzletágnál, de különösen a váltótárcánál és a betéteknél jelentékeny emelkedés mutatkozik, bizonyosságul annak, hogy intézetünk az elmúlt évben szintén fejlődött és erősödött.

Ugyanazon adatokból kitűnik továbbá, hogy az elért tiszta nyereség az 1909 évihez viszonyítva 3975 korona 95 fillérrel nagyobb s a múlt évről áthozott 3184 kor. 86 fillérrel együtt 123.075 kor. 78 fillért tesz ki. Ha összehasonlítjuk az ez évben elért nyers jövedelem összegét az 1909. éviével, már a mutatózó nyers jövedelem többlet, 38.240 korona 99 fillér is kétségtelen tanúságot tesz intézetünk fejlődéséről. Egyébként a bemutatott zárszámadások fontosabb adataira vonatkozólag a következőket van szerencsénk előterjeszteni: Cselekvő vagyon. A cselekvő vagyon állaga az 1910. év végén 5.492.528 korona 87 fillért tett ki, vagyis az 1909. évi 4.594.727 korona 17 fillérrel szemben 897.801 korona 70 fillér emelkedés mutatkozik. Váltótárca. A váltótárca állaga az 1909. év végén volt 3.477.001 korona 67 fill. A tárca állaga 1910. dec. 31-én maradt 4.095.789 kor. 94 fill.

Betétek. A betétek állaga az 1909. év végén volt 1.727.997 kor. 04 fill., a betétek állaga az 1910. év végén 2.208.576 K 71 fill., vagyis 480.579 K 67 fillérrel több, mint a múlt évben.

Szem előtt tartva az alapszabályok 61. §-ának intézkedéseit, tisztelettel indítványozzuk, hogy a 123.75 K 78 fill. tisztanyereség a következőképpen osztassék fel:

I. A részvényeseknek adassék az alapszabályszerű 5 százalékos osztalék fejében az egész 1.200.000 korona alaptőke után 60.000 korona.

II. A még fennmaradó 63.075 K 78 fillérből adassék: 20 százalék a tartalékalapnak

12615 K 16 fill., 5 százalék a tisztviselők nyugdíjalapjának 3.153 kor. 79 fill., jótékonycélra 1.761 K 52 fillér.

III. A még fennmaradó 45.545 korona 31 fillér akként osztassék fel, hogy abból adassék:

A részvényeseknek feltöltésül 24.000 koronát, a tartalékalap külön javadalmazására 2.984 korona 84 fillért, amely összeggel a tartalékalap 850.000 koronára emelkedik. A tisztviselők nyugdíjalapjának külön javadalmazására 3.512 korona 21 fillér, amely összeggel a nyugdíjalap 60 ezer koronára emelkedik. A többi különbétele jutalmazásokra és jótékonycélokra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentést egyhangulag elfogadják.

Az igazgatóságba *Zigre* Miklóst, *Papp* Coriolánt, *Nyisszor* Alajost, *Pántya* Pétert és *Moldován* Józsefet újból megválasztották.

Diamandi József főkönyvelőt, aki a jeljes bizalomra reáshozgált, a közgyűlés cégjegyzővé nevezte ki.

Végül felhatalmazták az igazgatóságot, hogy ebben az évben új fiókintézetet létesítsen.

Csőd. A nagyváradi királyi törvényszék *Spitzer* Bernátné szül., *Spitzer* Verona berettyóújfalui bejegyzett kereskedő vagyonára csődöt rendelt el. A törvényszék csődbiztosul *Jakab* Mihály kir. törvényszéki bírót, tömeggondnokul ifj. *Habókay* Béla dr. berettyóújfalui, helyettesül pedig *Kádár* Elek dr. nagyváradi ügyvédet nevezte ki.

Gazdasági szakelőadások. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége és a Biharmegyei Gazdasági Egyesület által február hó 18-án és 19-én az az szombaton és vasárnap a megyeháza nagytermében tartandó gazdasági szakelőadások mind a két nap reggel 9 órakor veszik kezdetüket, miért is kérjük az érdeklődőket, hogy az előadásra pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, febr. 16.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	869.—
Osztrák hitel	—	—	675.—
4%-os koronajáradék	—	—	91.90
Államvasut	—	—	747.—
Jelzálogbank	—	—	508.—
Leszámitoló bank	—	—	606.30
Hazai Bank	—	—	315.50
Kereskedelmi részv.	—	—	770.25
Rimamurányi	—	—	675.—
Salgótarjáni	—	—	675.—
Közuti vasut	—	—	801.25
Városi villamos	—	—	406.—
Adria	—	—	506.—

Irányzat: Szilárd.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Buza áprilisra	—	—	11.52
Buza májusra	—	—	11.32
Buza októberre	—	—	10.90
Rozs októberre	—	—	8.15
Zab áprilisra	—	—	8.69
Tengeri májusra	—	—	5.74

Irányzat: Szilárd.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete
részvénytársaság

GABONA-OSZTÁLYA

Nagypiac-tér. Andrányi-ház. Telefon 836.

Raktáron tart és előnyös árban elad megbízható, csiraképes repámagot, államilag ólomzárolt lóhere és lucernamagvakat, ugyszintén elsőrendű pörkölt szalonnát, valamint tavasz-buzat.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Heizer Ferenc

papi- katonai és polgári szabó

Nagyvárad, Körös-utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bárminemű fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készíték.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvétel végett megjelenek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Heizer Ferenc.

A
„TISZANTUL“-ra
előfizethet
mindennap.

Piac-vám bérlet.

A székelyhidi uradalomban, Székelyhidon a piac-vám szedési jog 1911. évi április hó 1-től, három egymásután következő évre **bérbe adó.**

A 10 százalék bánompénzzel ellátott ajánlatok folyó évi március hó 1-ig az uradalom számtartói hivatalához, Székelyhidon, beküldendők, hol a feltételek is bármikor megtekinthetők. Bérlet köteles 800 korona óvadékot letenni.

Szőlő-

oltványokat szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jótállva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert

Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep

tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

MEDGYES, 32. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessenék árjegyzéket kérni! ooo
Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkező elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Uj sütőde.

Hol kapható a legjobb kenyér, a legfinomabb péksütemény és kalács Nagyváradon?

Deutsch Benjámín

teljesen új, modern berendezésű,
— kitűnő hírnevű sütődjében. —

Deutsch Benjámín az eddig bérelt Rákóczi-utcai Müller féle sütődjét beszüntetve. —

Szacsuvay-u. 41. (Telefon 39.)

akatt saját házában nyitotta meg nagyszabású az egészségügyi követelményeknek megfelelő sütődjét, a hol naponta háromszor kaphatók friss sütemények, fehér kenyér és ünnepi alkalmakra kalácsok. Kenyér-sütést elvállal és pontosan eszkozi.

Fióküzletek: Rákóczi-ut Középegyház (Telefon 684) — Szt. János-utca 4. — Szt László-tér, Rimánóczy-ház.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a n. é.
— közönséget, hogy —

Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat. ::

Tisztelettel

Béres Ferenc

építőmester.

Bumbera István

== papi- és polgári szabó ==
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
:: utólérhetetlen. ::

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

2620—1911. sz.

Hivatalos hirdetemény.

Figyelmeztelnek az ebtulajdonosok, hogy ezen hirdetemény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 15-ig az ebadót a városi pénztárba annál is inkább befizessék; mivel a mulasztók ellen a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszerese, esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1911. február 8.

Gerő,

164

rendőrfőkapitány.

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye. Szállodában szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók. — Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75 százalék megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyás **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindezenmü **izzólámpa különlegességek,** fényképesz-lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, hővitét, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.